

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Asiantuntijakuuleminen 30.3.2017

Asia: HE 15/2017 vp

ASIAANTUNTIJALOUSUNTO

Pyydetty asiantuntijalausunto HE 15/2017 vp hallituksen esityksestä eduskunnalle maakuntien perustamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi.

Esityksen mukaan sote-palvelujen järjestämisvastuu on maakunnalla. Tämä mahdollistaa toiminnallisen integraation, palvelujen yhteensovittamisen toimiviksi kokonaisuuksiksi. Maakunnalla on mahdollisuudet yhtenäistää käytäntöjä sekä oppia parhaista käytännöistä ja soveltaa niitä toimintaan. Suuren organisaation on halutessaan mahdollista tarjota erityisosaamista myös syrjäisempiin toimipisteisiin.

Tehokkaan toiminnan mahdollistamiseksi valtiovallan tulee maakunnan ohjaamisessa pidättäytyä tavoite- ja tulosohejuksessa. Maakunnilla pitää olla riittävä valinnanvapaus päättää, miten palvelut tuotetaan. Normiohjaus ei yksinkertaisesti sovi Suomen kaltaiseen maahan, jossa toimintaolosuhteet ovat kovin erilaiset maakuntakeskuksissa ja reuna-alueilla.

Maakuntien rahoituksen käytön kannalta on olennaista millaisilla tavoitteilla tai sitovilla ohjeilla valtio ohjaa maakuntien toimintaa. Toimintaa tulee arvioida ensisijaisesti vaikutusten perusteella. Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanotto-oikeuden rajoittamista koskevat säännökset ovat aivan liian tiukat ja ongelmaiset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta.

Palvelujen järjestämisen ja tuottamisen erottaminen ei ole uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Esitetty malli lisää hallintoa maakunnassa.

Kustannustehokkainta on, jos maakuntavaltuusto ja hallitus määrittävät liikelaitokselle sitovat taloudelliset resurssit ja toiminnalliset tavoitteet. Liikelaitos tuottaa palvelut itse, ohjaamiensa yhtiöiden kautta tai ostamalla palveluita yksityisiltä tuottajilta. Mikäli valinnanvapauslainsäädäntö tulee

voimaan, asiakas voi valita tuottajaksi palvelulaitoksen omistaman osakeyhtiön, yksityisen yrityksen tai jonkin kolmannen sektorin toimijan. Kustannustehokkuuden kannalta on olennaista, että julkinen palvelutuotanto on kokonaisuudessaan yhden tahon (liikelaitoskonsernin) ohjauksessa. Lainsäädännön pitää mahdollistaa maakunnan hallintosäännön kirjoittaminen siten, että liikelaitos ohjaa myös maakunnan omistamien tuotantoyhtiöiden toimintaa. Tällä tavoin mahdollistetaan todellinen julkisten palveluiden integraatio ja realistinen mahdollisuus tavoiteltuun 3 mrd. euron kustannusten säästöön.

Ilkka Pirskanen

toimitusjohtaja

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä – Siun sote